

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง “การศึกษาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ตามเกณฑ์มาตรฐานศึกษานิเทศก์ของกระทรวงศึกษาธิการ” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการปฏิบัติงานและปัญหาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมอำเภอ/กิ่งอำเภอ ตามเกณฑ์มาตรฐานศึกษานิเทศก์ของกระทรวงศึกษาธิการ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ จำนวน 338 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-list) และแบบปลายเปิด (Open-Ended) แบ่งออกเป็น 3 ตอน โดยตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามประเภทแบบตรวจสอบรายการ (Check-list) เกี่ยวกับสภาพภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 และตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามประเภทแบบตรวจสอบรายการ (Check-list) และตอบแบบปลายเปิด (Open-Ended) เกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานและปัญหาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ตามเกณฑ์มาตรฐานศึกษานิเทศก์ของกระทรวงศึกษาธิการ เก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามและขอรับแบบสอบถามคืนทางไปรษณีย์ แบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมดจำนวน 338 ฉบับ ผู้วิจัยได้รับกลับคืนและมีความสมบูรณ์ จำนวน 284 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 84.02 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลจากแบบสอบถามทั้ง 3 ตอน มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ และคำนวณหาค่าร้อยละ โดยใช้โปรแกรม SPSS/PC แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

สรุปผลการวิจัย

สภาพภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 41-50 ปี ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์อยู่ระหว่าง 11-15 ปี วุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรี ส่วนใหญ่เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ โดยสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

สภาพการปฏิบัติงานและปัญหาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ สำนักงานการ
 ประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ตามเกณฑ์มาตรฐานศึกษานิเทศก์ของกระทรวงศึกษาธิการ
 จำนวน 12 เกณฑ์มาตรฐาน

เกณฑ์มาตรฐานที่ 1

1. การเข้าร่วมเป็นสมาชิกกิจกรรมขององค์กร สมาคม ชมรม ที่ส่งเสริมการนิเทศ
 การศึกษา พบว่า ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่เข้าร่วมเป็นสมาชิก โดยวิธี ไปเข้าร่วมประชุมกิจกรรม
 ขององค์กร สมาคม ชมรมศึกษานิเทศก์อย่างสม่ำเสมอ เป็นผู้ดำเนินการหรือมีส่วนร่วมดำเนินการ
 ขององค์กร สมาคม ชมรมศึกษานิเทศก์ เป็นกรรมการ อนุกรรมการขององค์กร สมาคม ชมรม
 ศึกษานิเทศก์ และเป็นผู้ดำเนินการหรือมีส่วนร่วมดำเนินการกับบุคคลอื่นเผยแพร่ผลงานของ
 องค์กร สมาคม ชมรมศึกษานิเทศก์

ปัญหาในการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกิจกรรมขององค์กร สมาคม ชมรม ที่ส่งเสริมการ
 นิเทศการศึกษา ศึกษานิเทศก์ระบุว่ามีปัญหาคือ องค์กร สมาคม ชมรม ที่ส่งเสริมการนิเทศการ
 ศึกษาไม่ได้จัดกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันอย่างจริงจัง การประชุม
 กิจกรรมขององค์กร สมาคม ชมรมที่ส่งเสริมการนิเทศการศึกษามีน้อยครั้งเกินไป และการประชา
 สัมพันธ์กิจกรรมขององค์กร สมาคม ชมรม ที่ส่งเสริมการนิเทศการศึกษาไม่ทั่วถึง

2. การศึกษาเอกสาร ตำรา และสื่อต่าง ๆ เกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา พบว่า
 ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ศึกษา โดยวิธีศึกษาเอกสาร ตำรา และสื่อต่าง ๆ ด้วยตนเอง รองลงมา
 คือ เข้าร่วมประชุมทางวิชาการ ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสอบถามจากผู้ทรงคุณวุฒิ
 ผู้เชี่ยวชาญ

ปัญหาในการศึกษาเอกสาร ตำรา และสื่อต่าง ๆ เกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา
 ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ระบุว่าปัญหาคือ ขาดแหล่งศึกษาค้นคว้าผู้เชี่ยวชาญผู้ทรงคุณวุฒิในท้อง
 ถิ่นหรือชุมชนใกล้เคียง ขาดเอกสาร ตำรา สื่อต่าง ๆ และงานวิจัยในการศึกษาค้นคว้า

3. การพัฒนาการนิเทศการเรียนการสอนกลุ่มประสบการณ์ พบว่า ศึกษานิเทศก์
 ส่วนใหญ่พัฒนา โดยวิธีศึกษา ค้นคว้า เทคนิค วิธีการ คือ เครื่องมือนิเทศการจัดกิจกรรมการเรียน
 การสอนแต่ละกลุ่มประสบการณ์ รองลงมาคือ รวบรวม วิเคราะห์ เทคนิค วิธีการ คือ เครื่องมือ

นิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแต่ละกลุ่มประสบการณ์ วัสดุปรุขางาน เฉยแพรวเทคนิค วิธี การ สื่อ เครื่องมือนิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมะสมกับแต่ละกลุ่มประสบการณ์ และทดลองใช้ ปรับปรุงเทคนิค วิธีการ สื่อ เครื่องมือนิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ เหมะสมกับแต่ละกลุ่มประสบการณ์

ปัญหาในการพัฒนาการนิเทศการเรียนการสอนกลุ่มประสบการณ์ สิกษานิเทศก์ ส่วนใหญ่ระบุว่ามีปัญหาคือ ขาดงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงาน ขาดทักษะในการสร้าง เครื่องมือนิเทศการเรียนการสอน ขาดข้อมูลที่จะนำมาพัฒนา ขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการ พัฒนาการนิเทศในด้านการเรียนการสอนกลุ่มประสบการณ์

4. การสนับสนุนการนิเทศการศึกษาแก่โรงเรียน กลุ่มโรงเรียน พบว่า สิกษานิเทศก์ ส่วนใหญ่สนับสนุน โดยวิธีให้คำปรึกษา แนะนำ สาขิด เกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาแก่โรงเรียน กลุ่มโรงเรียน รองลงมาคือ ส่งเสริมจัดทำ จัดหาสื่อ เครื่องมือนิเทศการศึกษาแก่โรงเรียน กลุ่ม โรงเรียน บริการสื่อต้นแบบ และเครื่องมือนิเทศการศึกษาแก่โรงเรียน กลุ่มโรงเรียน เฉยแพรวสื่อ เครื่องมือนิเทศการศึกษาแก่โรงเรียน กลุ่มโรงเรียน จัดทำข้อมูลผลสำเร็จการปฏิบัติงานนิเทศการ ศึกษาของโรงเรียน กลุ่มโรงเรียน และจัดประชุมสัมมนา สน.สปจ. สน.สปอ./ก. เพื่อพัฒนางาน พัฒนาคุณภาพการศึกษา

ปัญหาในการสนับสนุนการนิเทศการศึกษาแก่โรงเรียน กลุ่มโรงเรียน สิกษานิเทศก์ ส่วนใหญ่ระบุว่ามีปัญหาคือ งานที่ได้รับมอบหมายมากทำให้การปฏิบัติงานของสิกษานิเทศก์ ไม่ว่างถึงและต่อเนื่อง ขาดงบประมาณในการผลิตจัดทำสื่อต้นแบบและเครื่องมือการนิเทศแก่ โรงเรียน กลุ่มโรงเรียน และอัตราค่าจ้างของสิกษานิเทศก์ไม่สมดุคกับจำนวนโรงเรียน กลุ่ม โรงเรียน

5. การศึกษา ค้นคว้า วิจัย ผลิต และเผยแพร่ผลงานวิจัย เกี่ยวกับการบริหารการ นิเทศ และการเรียนการสอน พบว่า สิกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ศึกษา โดยวิธี ศึกษาค้นคว้าการวิจัยของ บุคคลอื่นหรือหน่วยงานอื่น รองลงมาคือ ส่งเสริมสนับสนุนให้โรงเรียน กลุ่มโรงเรียนนำผลการ วิจัยไปใช้ รวบรวมผลการวิจัยทางการศึกษาสรุปเผยแพร่ วิจัยเกี่ยวกับการนิเทศ การเรียน การสอน และผลิต เผยแพร่ผลงานวิจัยทั้งในส่วนการดำเนินงานเองของบุคคลหรือหน่วยงานอื่น แก่โรงเรียน กลุ่มโรงเรียน

6. การส่งเสริม สนับสนุน ให้โรงเรียน กลุ่มโรงเรียน นำผลการวิจัยไปใช้ พบว่าศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ส่งเสริม โดยวิธี นำผลการวิจัยไปใช้ในการนิเทศการเรียนการสอน รองลงมาคือ จัดหาหนังสือเอกสาร ตำราที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยให้ครูได้ศึกษา จัดทำเอกสารสรุปผลการวิจัย ส่งให้โรงเรียน กลุ่มโรงเรียนได้ศึกษานำไปใช้ และจัดประชุม อบรม เกี่ยวกับการวิจัยทางการศึกษา

ปัญหาในการศึกษา ค้นคว้า วิจัย ผลิตและเผยแพร่ผลงานวิจัย ตลอดจนการส่งเสริม สนับสนุนให้โรงเรียน กลุ่มโรงเรียน นำผลการวิจัยไปใช้ในการนิเทศ และการเรียนการสอนศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ระบุว่ามีปัญหาคือ ขาดความรู้เกี่ยวกับการวิจัย ขาดงบประมาณในการวิจัย และการเผยแพร่ผลงานวิจัย มีแหล่งวิชาการในการค้นคว้าประกอบการทำวิจัยน้อย ขาดที่ปรึกษาการทำวิจัย การนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาจากบุคลากรทางการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังมีน้อย ศึกษานิเทศก์และบุคลากรในโรงเรียนไม่เห็นความสำคัญของการวิจัย ผลการวิจัยได้รับความสนใจจากบุคลากรทางการศึกษาหน่วยงานที่เกี่ยวข้องน้อย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือในการวิจัยน้อย

เกณฑ์มาตรฐานที่ 2

1. การปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศการศึกษา โดยคำนึงถึงงานในการกิจที่ผู้รับการนิเทศรับผิดชอบ พบว่า ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ปฏิบัติ โดยวิธี ศึกษาข้อมูลพื้นฐานเพื่อทราบสภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการของผู้รับการนิเทศ รองลงมาคือ วางแผนงาน/โครงการ เพื่อพัฒนาความสามารถของผู้รับการนิเทศ วิเคราะห์ผู้รับการนิเทศและใช้เทคนิค วิธีการ กิจกรรมที่เหมาะสม สอดคล้องกับปัญหาที่ต้องการนิเทศ ปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศตามแผนงาน/โครงการที่กำหนดโดยใช้หลักคุณธรรมซึ่งเป็นผลให้ผู้รับการนิเทศปฏิบัติตาม ส่งเสริมให้ผู้รับการนิเทศมีพฤติกรรมปฏิบัติงานในการกิจอย่างถูกต้องตามหลักวิชาและขั้นตอน ประเมินผลและรายงานผลการนิเทศตามแผนงาน/โครงการ และสรุปผลการนิเทศนำไปใช้วางแผนครั้งต่อไป

2. การปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศการศึกษา โดยคำนึงถึงงานตามภารกิจและงานที่สนับสนุน ส่งเสริมภารกิจของผู้รับการนิเทศ พบว่า ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ปฏิบัติ โดยวิธี ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน เพื่อทราบสภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการของผู้รับการนิเทศ รองลงมาคือ วางแผนงาน/โครงการ เพื่อพัฒนางานตามภารกิจและงานที่สนับสนุน ส่งเสริม ภารกิจของผู้รับการนิเทศเฉพาะเรื่องที่กำหนด ปฏิบัติกิจกรรมนิเทศตามแผนงาน/โครงการที่กำหนดโดยใช้หลัก

การนิเทศ ประเมินผล รายงานผลการนิเทศตามแผนงาน/โครงการ และเลือกปฏิบัติกิจกรรมนิเทศที่ส่งผลโดยตรงกับผู้รับการนิเทศมากกว่ากิจกรรมที่ส่งผลต่อผู้รับการนิเทศโดยอ้อม

3. การปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศการศึกษาให้สอดคล้องสัมพันธ์กัน และส่งผลต่อการพัฒนางานของผู้รับการนิเทศอย่างรอบด้าน พบว่า ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ปฏิบัติ โดยวิธีกิจกรรมการนิเทศต้องสัมพันธ์กับความต้องการของผู้รับการนิเทศ รองลงมาคือ กิจกรรมการนิเทศเป็นกิจกรรมที่ผู้รับการนิเทศมีส่วนร่วมคิด ร่วมปฏิบัติ กิจกรรมการนิเทศการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ต้องสัมพันธ์กับการพัฒนางานของผู้รับการนิเทศอย่างเป็นระบบ และกิจกรรมการนิเทศการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ต้องส่งผลต่อการพัฒนางานของผู้รับการนิเทศทุกด้าน

ปัญหาในการปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศการศึกษา ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ระบุว่า มีปัญหาคือ ขาดงบประมาณในการสนับสนุนการดำเนินงาน อัตราค่าตั้งของศึกษานิเทศก์ไม่สอดคล้องกับจำนวนโรงเรียน ขาดเอกสาร คำรา แหล่งวิชาการในการศึกษาค้นคว้า ศึกษานิเทศก์มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องหลักการนิเทศ กระบวนการนิเทศ เทคนิค วิธีการ กิจกรรมการนิเทศ และการสร้างสื่อเครื่องมือนิเทศน้อย

เกณฑ์มาตรฐานที่ 3

1. การปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศที่ทำให้ผู้รับการนิเทศรู้จุดเด่น จุดด้อย และสามารถแก้ไขข้อบกพร่องของตนเอง พบว่า ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ปฏิบัติ โดยวิธี ศึกษาปัญหาการจัดการเรียนการสอนร่วมกันระหว่างศึกษานิเทศก์และผู้รับการนิเทศ รองลงมาคือ ร่วมวางแผนกับผู้รับการนิเทศในการปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศ ปฏิบัติกิจกรรมนิเทศตามแนวทางที่ตกลงกันได้ สรุปผลการนิเทศร่วมกัน เปิดโอกาสให้ผู้รับการนิเทศให้ข้อมูลป้อนกลับและแสดงความคิดเห็น แจ้งผลการนิเทศให้ผู้รับการนิเทศทราบ และเสนอแนะแหล่งวิชาการเพื่อพัฒนาตนเองแก่ผู้รับการนิเทศ

2. การปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศที่ทำให้ผู้รับการนิเทศแก้ไขข้อบกพร่อง และพัฒนาความสามารถของตนเองให้สูงขึ้นอยู่เสมอ พบว่า ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ปฏิบัติ โดยวิธีเลือกวิธีที่เหมาะสมกับผู้รับการนิเทศ รองลงมาคือ ร่วมมือกับผู้รับการนิเทศในการปรับปรุงการทำงานอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งชมต่อผลสำเร็จของงานของผู้รับการนิเทศ กำหนดจุดพัฒนาที่เหมาะสมกับผู้รับการนิเทศ และใช้เทคนิคการนิเทศที่ทำให้ผู้รับการนิเทศลงมือปฏิบัติจริง

3. การพัฒนาผู้รับการนิเทศให้สามารถพัฒนาตนเองได้เต็มขีดความสามารถของแต่ละบุคคล พบว่า ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่พัฒนา โดยวิธีส่งเสริม กระตุ้น ให้ผู้รับการนิเทศประเมิน

วิธีทำงานผลงานของตนเอง รองลงมาคือ ส่งเสริมให้ผู้รับการนิเทศจัดทำเพิ่มสะสมผลงานของตนเอง แสดงความชื่นชมและเผยแพร่ผลงานสำเร็จของผู้รับการนิเทศ จัดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถของผู้รับการนิเทศด้วยวิธีที่หลากหลายเหมาะสมกับศักยภาพของแต่ละบุคคล ช่วยให้ผู้รับการนิเทศสามารถปฏิบัติ วิเคราะห์ นำเสนอ เวิร์นรู้ แก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง และจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมแลกเปลี่ยนข้อมูล ความรู้ ความคิด ผลงาน เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ร่วมกันในการพัฒนาศักยภาพของแต่ละบุคคล

ปัญหาในการปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศการศึกษา ศึกษาพิเศษส่วนใหญ่ระบุว่าปัญหาคือ ขาดงบประมาณในการสนับสนุนการดำเนินงาน อัตราค่าจ้างของศึกษานิเทศก์ไม่สอดคล้องกับจำนวนโรงเรียน กลุ่มโรงเรียน ขาดเอกสาร ตำรา แหล่งวิชาการในการศึกษาค้นคว้า ศึกษาพิเศษที่มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องหลักการนิเทศ กระบวนการนิเทศ เทคนิค วิธีการกิจกรรมการนิเทศ และการสร้างสื่อเครื่องมือพิเศษอื่น

เกณฑ์มาตรฐานที่ 4

1. การจัดทำแผนปฏิบัติการนิเทศให้สอดคล้องกับปัญหาและความสามารถของผู้รับการนิเทศในภาพรวม พบว่า ศึกษาพิเศษส่วนใหญ่จัดทำ โดยวิธี ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการทางการนิเทศในภาพรวมของผู้รับการนิเทศ รองลงมาคือ ใช้ข้อมูลสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการทางการนิเทศในภาพรวมของผู้รับการนิเทศจัดทำแผน จัดทำแผนปฏิบัติการนิเทศของ สปอ./ก. ให้สอดคล้องกับความต้องการทางการนิเทศในภาพรวมของผู้รับการนิเทศ และการมีองค์ประกอบของแผนครบถ้วน

2. การปรับปรุงแผนปฏิบัติการนิเทศให้สอดคล้องกับปัญหา ความต้องการและข้อจำกัดของผู้รับการนิเทศเป็นรายกลุ่ม พบว่า ศึกษาพิเศษส่วนใหญ่ปรับปรุง โดยวิธี ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการ และข้อจำกัดของผู้รับการนิเทศเป็นรายกลุ่ม รองลงมาคือ ใช้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการ และข้อจำกัดของผู้รับการนิเทศเป็นรายกลุ่มจัดทำแผน ปรับปรุงแผนให้มีความสอดคล้องกับภาระงาน เป้าหมายและวิธีการที่จะนำไปสู่ผลสำเร็จของผู้รับการนิเทศเป็นรายกลุ่ม ปรับปรุงแผนให้สอดคล้องกับความสามารถของผู้รับการนิเทศเป็นรายกลุ่ม และแผนมุ่งเน้นให้ผู้รับการนิเทศเป็นรายกลุ่มปฏิบัติจริงมากขึ้น

3. การพัฒนาแผนปฏิบัติการนิเทศ ให้สอดคล้องกับนโยบายการศึกษาและการพัฒนาประเทศโดยคำนึงถึงศักยภาพ ความต้องการของผู้รับการนิเทศเป็นรายบุคคล พบว่า

ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่พัฒนา โคชวิธีแผนสอดคล้องกับนโยบายและแนวปฏิบัติการนิเทศการศึกษาของ สปข. และ สปจ. รองลงมาคือ แผนสอดคล้องกับศักยภาพ ความต้องการของผู้รับการนิเทศเป็นรายบุคคลตามเป้าหมายที่กำหนด ประเมิน ปรับปรุง พัฒนาแผนเป็นระยะ ๆ ตามแผนที่กำหนดและต่อเนื่อง พัฒนาแผนให้ผู้รับการนิเทศแต่ละคนแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง และพัฒนาแผนให้ผู้รับการนิเทศมุ่งเน้นการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ สืบสานวัฒนธรรม ประจําชาติ

ปัญหาในการจัดทำแผน ปรับปรุงแผน พัฒนาแผนปฏิบัติการนิเทศให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของผู้รับการนิเทศ ศึกษานิเทศก์ระบุว่ามีปัญหาคือ ขาดการควบคุม กำกับ และติดตามผลการดำเนินงานตามโครงการ ขาดข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการของผู้รับการนิเทศ ขาดการวางแผน ปรับปรุงแผนปฏิบัติการนิเทศร่วมกัน ขาดการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาในการนิเทศก่อนจัดทำแผน ปรับปรุงแผนปฏิบัติการนิเทศ แผนการปรับปรุงแผนปฏิบัติการนิเทศไม่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของผู้รับการนิเทศ ขาดการชี้แจงแผนโครงการนิเทศให้โรงเรียนทราบ ขาดการศึกษานโยบายและแนวปฏิบัติการนิเทศการศึกษาของ สปข. และ สปจ. คณะทำงานขาดความรู้ ความเข้าใจ ในการจัดทำแผนปรับปรุงแผนปฏิบัติการนิเทศ

เกณฑ์มาตรฐานที่ 5

1. การเลือกสื่อ เครื่องมือ เทคนิค วิธีการต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในการนิเทศการศึกษา พบว่า ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่เลือก โคชวิธี เลือกสื่อ เครื่องมือ เทคนิค วิธีการที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการนิเทศ รองลงมาคือ เลือกสื่อ เครื่องมือ เทคนิค วิธีการที่เหมาะสมกับกิจกรรมการนิเทศ เลือกสื่อ เครื่องมือ เทคนิค วิธีการที่เหมาะสมกับผู้รับการนิเทศ และเลือกสื่อ เครื่องมือ วิธีการที่เหมาะสมกับสถานการณ์ ปัญหา เจาะใจ ข้อจำกัดของงาน

ปัญหาในการเลือกสื่อ เครื่องมือ เทคนิค วิธีการต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ในการนิเทศการศึกษา ศึกษานิเทศก์ระบุว่ามีปัญหาคือ ผู้รับการนิเทศไม่เห็นความสำคัญของสื่อ เครื่องมือ นิเทศ ขาดความรู้ แหล่งศึกษาค้นคว้าในเรื่องสื่อ เครื่องมือ เทคนิค วิธีการในการนิเทศ สื่อ เครื่องมือ เทคนิค วิธีการต่าง ๆ ในการนิเทศไม่ตรงกับความต้องการของผู้รับการนิเทศ ขาดความรู้ ความเข้าใจในการเลือกสื่อ เครื่องมือ เทคนิค วิธีการต่าง ๆ ในการนิเทศ

2. การใช้และพัฒนาสื่อ เครื่องมือ เทคนิค วิธีการในการนิเทศการศึกษาให้มีคุณภาพ โดยให้ผู้รับการนิเทศมีส่วนร่วม พบว่า สิกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ใช้และพัฒนา โดยวิธีให้ผู้รับการนิเทศมีส่วนร่วมในการใช้ พัฒนาสื่อ เครื่องมือ เทคนิค วิธีการในการนิเทศให้ค้องขึ้นอยู่กับผู้ส่งมอบ รองลงมาคือ ใช้ พัฒนาสื่อ เครื่องมือ เทคนิค วิธีการในการนิเทศให้ตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของผู้รับการนิเทศแต่ละคน ปรับปรุงสื่อ เครื่องมือการนิเทศของผู้อื่นมาซึ่งงเกิดผลดี ต่อการพัฒนาผู้รับการนิเทศแต่ละคน และใช้ พัฒนาสื่อ เครื่องมือ เทคนิค วิธีการในการนิเทศให้ เหมาะกับผู้รับการนิเทศแต่ละคนอย่างต่อเนื่อง

3. การคิดค้น ผลิตภัณฑ์ เครื่องมือ เทคนิค วิธีการในการนิเทศการศึกษา โดยให้ผู้รับการนิเทศมีส่วนร่วม พบว่า สิกษานิเทศก์ส่วนใหญ่คิดค้น โดยวิธีให้ผู้รับการนิเทศมีส่วนร่วมในการคิดค้น ผลิตภัณฑ์ และตัดสินใจในการใช้สื่อ เครื่องมือ เทคนิค วิธีการต่าง ๆ ในการนิเทศ รองลงมาคือ คิดค้น ผลิตภัณฑ์ เครื่องมือ เทคนิค วิธีการต่าง ๆ ให้ตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของผู้รับการนิเทศแต่ละคน ประเมินเพื่อปรับปรุงการใช้สื่อ เครื่องมือ เทคนิค วิธีการต่าง ๆ ในการนิเทศ และเผยแพร่สื่อ เครื่องมือ เทคนิค วิธีการต่าง ๆ ในการนิเทศด้วยความภาคภูมิใจ

ปัญหาในการผลิต ใช้ และพัฒนาสื่อ เครื่องมือ เทคนิค วิธีการในการนิเทศการศึกษาให้มีคุณภาพโดยผู้รับการนิเทศมีส่วนร่วม สิกษานิเทศก์ระบุว่ามีปัญหาคือ ขาดการประเมิน เพื่อการปรับปรุงการใช้สื่อ เครื่องมือ เทคนิค วิธีการต่าง ๆ ในการนิเทศการศึกษา ขาดการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์สื่อ เครื่องมือ เทคนิค วิธีการในการนิเทศที่ใช้แล้วเกิดผลดี ผู้รับการนิเทศไม่มีส่วนร่วมในการพัฒนาสื่อ เครื่องมือ เทคนิค วิธีการในการนิเทศการศึกษา ผู้รับการนิเทศไม่มีส่วนร่วมในการคิด ผลิตภัณฑ์ ตัดสินใจใช้สื่อ เครื่องมือ เทคนิค วิธีการในการนิเทศการศึกษา สื่อ เครื่องมือ เทคนิค วิธีการในการนิเทศการศึกษาไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้รับการนิเทศ

เกณฑ์มาตรฐานที่ 6

1. การจัดกิจกรรมการนิเทศการศึกษา โดยศึกษานิเทศก์เป็นหลัก พบว่า สิกษานิเทศก์ ส่วนใหญ่จัด โดยวิธี วิเคราะห์นโยบาย เป้าหมาย และจุดเน้นของ สปช. สปอ. สปบ. รองลงมาคือ จัดทำโครงการนิเทศ นิเทศตามโครงการที่วางไว้ แจ้งให้โรงเรียนทราบถึง กำหนดแผนการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล จัดทำบันทึกการนิเทศเพื่อให้ผู้รับการนิเทศใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน และรายงานผลการนิเทศแก่โรงเรียน สปอ. สปบ. ทราบ

2. การจัดกิจกรรมการนิเทศการศึกษา ที่ยึดผู้รับการนิเทศเป็นศูนย์กลาง พบว่าศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่จัด โดยวิธีศึกษาสภาพปัญหาความต้องการของผู้รับการนิเทศ รองลงมาคือ ร่วมวางแผนปรึกษากับผู้รับการนิเทศ เกี่ยวกับประเด็นปัญหากิจกรรมการนิเทศ และสร้างเครื่องมือนิเทศ ช่วยเหลือ แนะนำเครื่องมือที่หลากหลายแก่ผู้รับการนิเทศ ส่งเสริม สนับสนุน ให้ผู้รับการนิเทศสร้างเครื่องมือนิเทศได้ด้วยตนเอง ศึกษานิเทศก์และผู้รับการนิเทศร่วมกันประเมินผลการทำงานอย่างสร้างสรรค์ รายงานผลการนิเทศให้โรงเรียน สปอ. และ สปจ. ทราบ ปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศด้วยกิจกรรมการนิเทศ เครื่องมือนิเทศที่เหมาะสมกับผู้รับการนิเทศแต่ละคน ผู้รับการนิเทศคัดแปลง เทคนิค วิธีการ สื่อและเครื่องมือนิเทศจากที่ศึกษานิเทศก์เสนอ ศึกษานิเทศก์ กระตุ้นให้ผู้รับการนิเทศพัฒนากิจกรรม เครื่องมือการนิเทศให้ดีขึ้นอยู่เสมอ และผู้รับการนิเทศ ศึกษานิเทศก์ร่วมกันปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือนิเทศ

3. การจัดกิจกรรมการนิเทศการศึกษาที่คำนึงถึงความสามารถสูงสุดของผู้รับการนิเทศ พบว่า ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่จัด โดยวิธีส่งเสริมให้ผู้บริหาร ผู้รับการนิเทศนำกิจกรรมการนิเทศการศึกษาใหม่ ๆ มาใช้ในโรงเรียน รองลงมาคือ แนะนำผู้บริหาร ผู้รับการนิเทศเพื่อศึกษา ค้นคว้า พัฒนา การจัดกิจกรรมที่เหมาะสม ช่วยเหลือให้ผู้บริหาร ผู้รับการนิเทศสามารถใช้กิจกรรมการนิเทศการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และช่วยผู้บริหาร ผู้รับการนิเทศวางแผนพัฒนา กิจกรรม เครื่องมือการนิเทศการศึกษา

4. การจัดกิจกรรมการนิเทศการศึกษาที่คำนึงถึงผลที่ทำให้ผู้รับการนิเทศสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง ถาวรอย่างแท้จริง พบว่า ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่จัด โดยวิธีส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้รับการนิเทศแต่ละคนพัฒนาศักยภาพของตนเอง สามารถปรับปรุงงาน พัฒนางานในด้านการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง รองลงมาคือ สร้างกิจกรรมการนิเทศที่แก้ไขและพัฒนาจุดด้อยของผู้รับการนิเทศ สร้างกิจกรรมการนิเทศที่ส่งเสริมจุดเด่นของผู้รับการนิเทศ และวิเคราะห์ จุดดี - จุดด้อยของผู้รับการนิเทศแต่ละคน

ปัญหาในการปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศการศึกษา ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ระบุว่า มีปัญหาคือ ขาดงบประมาณในการสนับสนุนการดำเนินงาน อัตรากำลังของศึกษานิเทศก์ไม่สอดคล้องกับจำนวนโรงเรียน กลุ่มโรงเรียน ขาดเอกสาร ตำรา แหล่งวิชาการในการศึกษาค้นคว้า ศึกษานิเทศก์มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องหลักการนิเทศ กระบวนการนิเทศ เทคนิค วิธีการ กิจกรรมการนิเทศ และการสร้างสื่อเครื่องมือนิเทศน้อย

เกณฑ์มาตรฐานที่ 7

1. การรายงานผลการนิเทศการศึกษาที่เสนอข้อมูลในภาพรวมของผู้รับการนิเทศทุกคนและข้อมูลมีความสมบูรณ์ พบว่าศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่รายงานผล โดยวิธี รวบรวมข้อมูลสภาพปัญหา ความต้องการ เป้าหมายของการพัฒนาผู้รับการนิเทศในภาพรวม รองลงมาคือ รวบรวมผลการใช้เทคนิค วิธีการ นวัตกรรมการนิเทศ ที่สามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้รับการนิเทศในภาพรวม นำเสนอแนวทางใหม่ ๆ ในการปรับปรุงและพัฒนาผู้รับการนิเทศ และรวบรวมเทคนิค วิธีการ นวัตกรรมการนิเทศ ที่ใช้กับผู้รับการนิเทศทั้งกลุ่มในลักษณะเดียวกัน

2. การรายงานผลการนิเทศการศึกษาที่เสนอข้อมูลทั้งในภาพรวมและจำแนกเป็นรายกลุ่ม ตามระดับความสามารถหรือปัญหาของผู้รับการนิเทศที่มีข้อมูลครบถ้วน สามารถใช้ประกอบการตัดสินใจของผู้บริหารหรือผู้เกี่ยวข้อง พบว่าศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่รายงานผล โดยวิธี มีข้อมูลสภาพปัญหา ความต้องการ เป้าหมายของการพัฒนาผู้รับการนิเทศที่จำแนกเป็นรายกลุ่ม รองลงมาคือ มีการรวบรวมเทคนิค วิธีการ นวัตกรรมการนิเทศที่ตอบสนอง ผู้รับการนิเทศเป็นรายกลุ่ม มีการรายงานผลการนิเทศที่แสดงถึงการพัฒนาผู้รับการนิเทศเป็นรายกลุ่ม มีข้อมูลที่ผู้บริหารหรือผู้เกี่ยวข้องสามารถใช้ตัดสินใจในการพัฒนางานได้ และมีข้อเสนอแนะที่สอดคล้องกับระดับความต้องการ จุดพัฒนาของผู้รับการนิเทศ

3. การรายงานผลการนิเทศการศึกษาที่แสดงถึงแนวทางการพัฒนาผู้รับการนิเทศเป็นรายบุคคล พบว่าศึกษานิเทศก์รายงานผล โดยวิธี เสนอข้อมูลที่มีการวิเคราะห์สภาพปัญหา ความต้องการ และเป้าหมายของการพัฒนาผู้รับการนิเทศที่จำแนกเป็นรายบุคคล รองลงมาคือ ข้อมูลจากการรายงานผลการนิเทศสามารถใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจของผู้บริหารหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องได้ ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ผลงานของผู้รับการนิเทศ เสนอเทคนิค วิธีการ นวัตกรรมการนิเทศที่สนองตอบต่อความต้องการศักยภาพของผู้รับการนิเทศเป็นรายบุคคล และเสนอผลความสำเร็จจากการพัฒนาผู้รับการนิเทศเป็นรายบุคคล

4. การรายงานผลการนิเทศการศึกษาให้ครอบคลุมงานที่จะนำไปสู่การพัฒนาการลงมือปฏิบัติจริง และผลที่ปรากฏมีหลักฐานอื่นอันชัดเจน พบว่าศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่รายงานผลโดยวิธีมีนโยบายน เป้าหมาย และการดำเนินงานในการแก้ไขโดยสรุป รองลงมาคือ มีผลการดำเนินงานด้านปริมาณ คุณภาพ การบริหาร และการสนับสนุน มีสภาพปัญหาเมื่อถึงบประมาณที่แล้ว (ปัญหาที่มีอยู่ก่อนที่จะวางแผนแก้ไข) มีข้อมูลทั่วไป มีปัญหาอุปสรรค แนวทางแก้ไข ด้านปริมาณ คุณภาพ การบริหาร และการสนับสนุน และมีการรายงานงบประมาณที่ได้รับและการใช้จ่ายที่ดำเนินงาน

ปัญหาในการประเมินผล รายงานผล แผน/โครงการนิเทศ ศึกษาพิเศษส่วนใหญ่ ระบุว่ามีปัญหา คือ ผู้บริหาร บุคลากรที่เกี่ยวข้องไม่ได้นำผลจากการประเมิน และการรายงานผล ไปปรับปรุงการดำเนินงานของหน่วยงานอย่างจริงจัง การประเมินส่วนใหญ่เน้นการประเมินเชิง ปริมาณมากกว่าการประเมินทางคุณภาพ ผู้บริหารไม่สนับสนุนหรือให้ความสำคัญต่อการ ประเมินและการรายงานผล แผน โครงการนิเทศ ขาดความรู้ความเข้าใจในการใช้เทคนิคใหม่ ๆ เกี่ยวกับการประเมินผล รายงานผล แผน/โครงการนิเทศ และการไม่ได้จัดทำเครื่องมือประเมินผล รายงานผลการปฏิบัติไว้

เกณฑ์มาตรฐานที่ 8

1. การปฏิบัติคนให้เป็นแบบอย่างที่ดีด้านบุคลิกภาพทั่วไปแก่ผู้รับการนิเทศ พบว่า ศึกษาพิเศษส่วนใหญ่ปฏิบัติ โดยวิธีแต่งกายสุภาพเรียบร้อยเหมาะสมกับกาลเทศะ รองลงมาคือ ใช้คำพูดคำนับทักทายตนเองและบุคคลรอบข้าง มีความเมตตา กรุณาต่อผู้รับการนิเทศและบุคคล อื่น ๆ ประพฤติดี มีน้ำใจ ไม่เห็นแก่ตัว มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ และการดูแลรักษาสุขภาพให้แข็งแรงอยู่เสมอ
2. การปฏิบัติคนเป็นแบบอย่างที่ดีในการให้คำแนะนำแก่ผู้รับการนิเทศ พบว่า ศึกษาพิเศษส่วนใหญ่ปฏิบัติ โดยวิธีให้คำแนะนำอย่างสร้างสรรค์ รองลงมาคือ เปิดโอกาสให้ ผู้รับการนิเทศร่วมแสดงความคิดเห็น สนับสนุนชมเชยให้กำลังใจ เชิญชวนให้ผู้รับการนิเทศ ปฏิบัติให้ถูกต้องตามหลักวิชา และการเผยแพร่กระบวนการที่ถูกต้อง
3. การปฏิบัติคนเป็นแบบอย่างที่ดีจนผู้รับการนิเทศเกิดศรัทธาและปฏิบัติตามแบบ อย่างจนเป็นปกตินิสัย พบว่า ศึกษาพิเศษส่วนใหญ่ปฏิบัติ โดยวิธีชมเชย ให้กำลังใจผู้รับการ นิเทศที่ปฏิบัติตามแบบอย่างที่ดี รองลงมาคือ เปิดโอกาสให้ผู้รับการนิเทศแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับพฤติกรรมการณ์เทศของศึกษาพิเศษ และการเผยแพร่กระบวนการที่ถูกต้องในการ สร้าง คุณธรรม จริยธรรม

ปัญหาในการปฏิบัติคนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้รับการนิเทศ ศึกษาพิเศษส่วนใหญ่ ระบุว่ามีปัญหา คือ บางครั้งงานที่ได้มอบหมายมากจนทำให้การปฏิบัติงานในหน้าที่ไม่ดีเท่าที่ควร อัตราค่าจ้างของศึกษาพิเศษก็มีไม่เพียงพอที่จะนิเทศโรงเรียน กลุ่มโรงเรียนได้อย่างทั่วถึงและ ต่อเนื่อง ศึกษาพิเศษมีความรู้และประสบการณ์ในการวิจัยน้อย ศึกษาพิเศษขาดแหล่งวิชาการ เอกสาร ตำรา ในการศึกษาค้นคว้า

เกณฑ์มาตรฐานที่ ๑

1. การปฏิบัติกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น เพื่อพัฒนางานขององค์กรและเพื่อนร่วมวิชาชีพ พบว่า ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ปฏิบัติ โดยวิธีร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ เพื่อพัฒนางาน รองลงมาคือ ขอมรับในความรู้ ความสามารถ และรับฟังความคิดเห็นของผู้ร่วมงาน ร่วมเสนอ แนวทางปรับปรุงงานให้ดีกว่าเดิม เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานได้ใช้ความสามารถของคนอย่างเต็ม ศักยภาพ ขึ้นมาแนวทางแก้ปัญหาแก่ผู้ร่วมงานด้วยความจริงใจ และประสานกับองค์กรอื่นเพื่อ พัฒนาองค์กร พัฒนาคณาการ

2. การเสนอแนวทางปรับปรุงงานที่ดีกว่าเดิม โดยมุ่งประโยชน์คือความสำเร็จที่ดี ขึ้นของส่วนรวม พบว่า ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่เสนอแนวทาง โดยวิธี ศึกษางานที่ได้รับมอบหมาย รองลงมาคือ ให้ความร่วมมือ พัฒนางาน ผู้ร่วมงานด้วยความจริงใจ ร่วมปฏิบัติงานโดยคำนึงถึง ความสำเร็จของส่วนรวม ประเมินผลการปฏิบัติงานของตนเองและกลุ่มเป็นระยะ ๆ ตามแผนที่ กำหนด และสรุปรายงานการดำเนินงาน ปรับปรุงพัฒนางาน เผยแพร่ผลงานที่ได้มาตรฐาน

3. การเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ความสามารถของคนอย่างเต็มศักยภาพโดยใช้ บรรยากาศประชาธิปไตยและมีผลงานที่ดีที่สุด พบว่า ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่เปิดโอกาส โดยวิธี ประชุม ปรึกษาหารือ วางแผนการปฏิบัติงานร่วมกัน และขอมรับในความรู้ ความสามารถ ตลอดจนรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รองลงมาคือขอมรับ ศรัทธาความสามารถของผู้รับการนิเทศ ผู้ร่วมงาน และร่วมปฏิบัติงานกับผู้รับการนิเทศ โดยคำนึงถึงความสำเร็จของงานประสิทธิภาพ ของการปฏิบัติงาน

ปัญหาในการปฏิบัติกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น เพื่อพัฒนางานขององค์กรและเพื่อนร่วม วิชาชีพ ศึกษานิเทศก์ส่วนน้อยระบุว่ามีปัญหาคือ ผู้รับการนิเทศไม่ขอมรับเทคนิควิธีแนวคิด ใหม่ ๆ แม้จะเห็นดีเห็นชอบกับวิธีการของผู้นิเทศแต่ก็ยังไม่ขอมรับไปปฏิบัติคงทำตามที่เคยทำมา ก่อนเพราะสะดวกดี ศึกษานิเทศก์ใช้ทักษะในการทำงานร่วมกับผู้รับการนิเทศเพื่อให้งานนิเทศ บรรลุตามวัตถุประสงค์น้อย ศึกษานิเทศก์ใช้ทักษะในการระดมความคิดความสามารถของผู้รับ การนิเทศเพื่อพัฒนางานนิเทศให้มีประสิทธิภาพน้อย ศึกษานิเทศก์ใช้ทักษะในการให้ผู้รับการ นิเทศวางแผนแก้ปัญหาและรู้สึกเป็นเจ้าของงานน้อย และศึกษานิเทศก์ใช้ทักษะในการสนับสนุน ใจ ให้ผู้รับการนิเทศมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นปรับปรุง งานน้อย

เกณฑ์มาตรฐานที่ 10

1. การแสวงหาและใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสารในการนิเทศการศึกษา พบว่าศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่แสวงหา โดยวิธีรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษา การเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม ที่เป็นปัจจุบันในระดับท้องถิ่น รองลงมาคือรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษา การเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม ที่เป็นปัจจุบันในระดับประเทศ การวิเคราะห์ข้อมูลและใช้ข้อมูลข่าวสารในการนิเทศการศึกษา และรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษา การเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม ที่เป็นปัจจุบันในระดับโลก

2. การรวบรวมข้อมูล ข่าวสารที่จำเป็นจัดเก็บอย่างเป็นระบบ สามารถใช้พัฒนางานผู้ร่วมงานและผู้รับการนิเทศ พบว่า ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่รวบรวม โดยวิธีประสานงานการรวบรวมข้อมูล ข่าวสาร รองลงมาคือ จัดทำป๊อปปูลิซิชันเอกสารสนเทศทางการศึกษา เพื่อใช้เป็นแหล่งข้อมูลของ สปอ./ถ. จัดทำแฟ้มข้อมูล สารสนเทศทางการศึกษาเพื่อให้บริการแก่โรงเรียน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เลือกใช้ข้อมูล สารสนเทศทางการศึกษา พัฒนางาน ผู้ร่วมงาน ผู้รับการนิเทศ วิเคราะห์ข้อมูล จัดเก็บข้อมูลเป็นหมวดหมู่ระบบสารสนเทศ ออกแบบในการเก็บและรวบรวมข้อมูล ข่าวสาร จัดทำสถิติข้อมูล สารสนเทศทางการศึกษา ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ และบันทึกไว้ในแผ่นดิสก์ และจัดพิมพ์สถิติข้อมูล สารสนเทศทางการศึกษา เพื่อเผยแพร่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3. การนำข้อมูล ข่าวสาร มาใช้ในกิจกรรมการพัฒนา สามารถให้บริการแก่ผู้ร่วมงาน หน่วยงาน และชุมชน พบว่า ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่นำมาใช้ โดยวิธี จัดทำแฟ้มข้อมูล เพื่อให้บริการแก่ผู้ร่วมงาน หน่วยงาน และชุมชน รองลงมาคือ จัดทำข้อมูล ข่าวสาร สารสนเทศ ด้วยความรอบคอบ ถูกต้อง เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของผู้ร่วมงาน หน่วยงาน และชุมชน ใช้ข้อมูล ข่าวสาร สารสนเทศ ในการพัฒนางานอย่างถูกต้อง ทันต่อความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ และใช้ข้อมูล ข่าวสาร สารสนเทศ ในการพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง

ปัญหาในการแสวงหา รวบรวมและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนางาน ให้บริการผู้ร่วมงาน ผู้รับการนิเทศ หน่วยงานและชุมชน ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ระบุว่ามีปัญหา คือ โรงเรียน และกลุ่มโรงเรียนส่งข้อมูลล่าช้า ขาดงบประมาณในการนำเสนอหรือเผยแพร่ข้อมูล ข้อมูลไม่ถูกต้องและไม่เป็นปัจจุบัน ระบบการจัดเก็บข้อมูลขาดประสิทธิภาพ ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์ประมวลผลข้อมูล ขาดการใช้ข้อมูล สารสนเทศทางการศึกษา

พัฒนางาน ผู้ร่วมงาน และผู้รับการนิเทศ การจัดทำข้อมูลให้เป็นสารสนเทศที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ล้ำค่า ขาดการแสวงหา รวบรวมข้อมูล ข่าวสารที่เป็นปัจจุบัน

เกณฑ์มาตรฐานที่ 11

1. การปฏิบัติคนเป็นผู้นำทางวิชาการ เป็นแบบอย่างให้ผู้รับการนิเทศปฏิบัติงาน ตามรูปแบบหรือตัวอย่างที่ได้ปฏิบัติจนประสบผลสำเร็จด้วยความพึงพอใจ พบว่า ศึกษานิเทศก์ ส่วนใหญ่ปฏิบัติ โดยวิธีมีความมุ่งมั่นตั้งใจจริงในการทำงาน รองลงมาคือ มีกระบวนการปฏิบัติงาน ที่สามารถเป็นแบบอย่างให้ผู้รับการนิเทศปฏิบัติตาม มีความสามารถในการพูดชักชวน ชี้นำ หรือนำเสนอเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจน และมียุทธศาสตร์ภาพงานชัดเจน ในการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ

ปัญหาในการปฏิบัติคนเป็นผู้นำทางวิชาการแก่ผู้รับการนิเทศ ศึกษานิเทศก์ส่วนน้อย ระบุว่ามีปัญหาคือ ขาดกระบวนการเกี่ยวกับกาวางแผนและยุทธศาสตร์ในการปฏิบัติงานเพื่อการ นิเทศ ขาดความสามารถในการพูดชักชวน ชี้นำ หรือนำเสนอเรื่องราวต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจน ขาดความมุ่งมั่น ตั้งใจจริงในการทำงาน

2. การปฏิบัติกิจกรรมให้ผู้รับการนิเทศมีความมั่นใจในการปฏิบัติงานสำเร็จได้ด้วย ตนเอง พบว่า ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ปฏิบัติ โดยวิธีศึกษานิเทศก์และผู้รับการนิเทศ ร่วมคิด ปฏิบัติ ประเมิน ปรับปรุงงานร่วมกัน รองลงมาคือ ส่งเสริม สนับสนุน เปิดโอกาสให้ผู้รับการนิเทศแสดง ความเป็นผู้นำทางวิชาการ และการให้ผู้รับการนิเทศมีความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของงาน

3. การสนับสนุนให้ผู้รับการนิเทศวางแผน ปฏิบัติ ประเมิน พัฒนาและชื่นชมใน ความสำเร็จของงานได้ด้วยตนเอง พบว่า ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่สนับสนุน โดยวิธีส่งเสริมให้ผู้รับ การนิเทศ คิด ตัดสินใจเลือกกิจกรรมในการพัฒนาด้วยตนเอง รองลงมาคือ สร้างความมั่นใจ กากุมใจ ในการปฏิบัติงานของผู้รับการนิเทศที่มีค่องานที่ได้ปฏิบัติสำเร็จ ส่งเสริม สนับสนุน กิจกรรมที่ทำให้ผู้รับการนิเทศคิด ตัดสินใจปฏิบัติจนเป็นผลสำเร็จด้วยตนเอง สนับสนุนผู้รับการ นิเทศพัฒนางานให้ก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง สร้างความศรัทธา ความไว้วางใจของผู้รับการนิเทศที่มี ต่อศึกษานิเทศก์และการให้ผู้รับการนิเทศรู้สึกเป็นเจ้าของการริเริ่ม แก้ปัญหา ลงมือพัฒนางานใน ความรับผิดชอบ

ปัญหาในการปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศ การสนับสนุนการนิเทศ ที่สามารถทำให้ ผู้รับการนิเทศวางแผนปฏิบัติ ประเมิน พัฒนาและชื่นชมความสำเร็จของงานได้ด้วยตนเอง ศึกษาวิเคราะห์ระบุมามีปัญหาคือ ขาดเครื่องมือนิเทศที่หลากหลายและมีประสิทธิภาพ ขาดการ ส่งเสริม สนับสนุน ให้ผู้รับการนิเทศมีส่วนร่วมในการคิด ดัดดัดใจ จนสามารถพัฒนางานเป็น ผลลัพธ์ได้ด้วยตนเองและต่อเนื่อง ขาดการร่วมวางแผนการนิเทศ การปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศ การประเมินผลการปฏิบัติงานนิเทศร่วมกับผู้รับการนิเทศ ขาดการเผยแพร่ผลงานที่ได้มาตรฐาน ของผู้รับการนิเทศ และขาดการสร้างศรัทธาความไว้วางใจแก่ผู้รับการนิเทศ

เกณฑ์มาตรฐานที่ 12

1. การปฏิบัติตนให้สามารถก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงรอบด้าน พบว่า ศึกษาวิเคราะห์ส่วนใหญ่ปฏิบัติ โดยวิธีรวบรวมข้อมูลสภาพปัญหา ความต้องการจำเป็นในการ พัฒนาของผู้รับการนิเทศ องค์กรวิชาชีพ รองลงมาคือ แสวงหาแนวทางใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาผู้รับการ นิเทศ องค์กรวิชาชีพ วิเคราะห์แนวโน้ม ทิศทางในการพัฒนาผู้รับการนิเทศ องค์กรวิชาชีพ และ นำเสนอข้อมูลการเปลี่ยนแปลงเผยแพร่
2. การปรับแผนพัฒนางานนิเทศให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา พบว่า ศึกษาวิเคราะห์ส่วนใหญ่ปรับแผนและพัฒนา โดยวิธีคำนึงถึงความเป็นไปได้ของแผน ค่าเนื้องาน กิจกรรม และเทคนิควิธีการปฏิบัติ รองลงมาคือ กำหนดทางเลือกที่หลากหลาย ให้สามารถนำไปใช้พัฒนาได้อย่างเหมาะสม และประเมินเพื่อปรับปรุงเป็นระยะ ๆ
3. การดำเนินงานกิจกรรมการนิเทศให้สอดคล้องกับแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลง ในอนาคต พบว่า ศึกษาวิเคราะห์ส่วนใหญ่ดำเนินการ โดยวิธีตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมที่ก่อให้เกิด การพัฒนาผู้รับการนิเทศ รองลงมาคือ ตรวจสอบความเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศที่ วางแผนไว้ และพัฒนาปัจจัย เทคนิค วิธีการที่มีอยู่เดิม เพื่อพัฒนางานให้บรรลุผลมากขึ้น
4. การดำเนินกิจกรรมการนิเทศให้สอดคล้องกับโอกาสในการพัฒนาที่หลากหลาย พบว่า ศึกษาวิเคราะห์ส่วนใหญ่ดำเนินการ โดยวิธีปรับเปลี่ยนวิธีการ เทคนิค กิจกรรมการนิเทศได้ อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ทำให้เกิดผลดีต่อการพัฒนาผู้รับการนิเทศ รองลงมาคือ คิดหา วิธีการ เทคนิค กิจกรรมการนิเทศอย่างหลากหลายที่จะพัฒนาภายใต้ข้อจำกัดต่าง ๆ ได้ ดัดดัดใจ

เลือกวิธีการ เทคนิค กิจกรรมการนิเทศที่ก่อให้เกิดผลจริงกับผู้บริหารนิเทศเป็นสำคัญ วิเคราะห์ จุดที่ จะพัฒนาภายใต้ข้อจำกัดของปัญหา และวิเคราะห์โอกาสความเป็นไปได้ในการพัฒนา

ปัญหาในการปฏิบัติคน การปรับแผนพัฒนางานนิเทศ การดำเนินงานกิจกรรมการ นิเทศ ให้สอดคล้องกับโอกาสในการพัฒนาที่หลุดลอยและแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงใน อนาคต ศึกษาวิเคราะห์ว่ามีปัญหาคือ ขาดความรู้ความสามารถในการดำเนินงานวิจัย ขาด ข้อมูลที่จะนำมาพัฒนางานของผู้บริหารนิเทศและองค์กรวิชาชีพ ขาดการนำผลการประเมินมา ปรับปรุงการปฏิบัติงาน ขาดการติดตามความก้าวหน้าของวิชาการใหม่ ๆ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยที่กล่าวมา มีประเด็นที่น่าสนใจและนำผลอภิปรายได้ดังนี้

เกณฑ์มาตรฐานที่ 1

1. การเข้าร่วมเป็นสมาชิกกิจกรรมขององค์กร สมาคม ชมรม ที่ส่งเสริมการนิเทศการ ศึกษา จากผลการวิจัยพบว่า ศึกษาพิเศษส่วนใหญ่ เข้าร่วมเป็นสมาชิกกิจกรรมขององค์กร สมาคม ชมรม ที่ส่งเสริมการนิเทศการศึกษา แต่องค์กร ไม่ได้จัดกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือแลกเปลี่ยน ความรู้ซึ่งกันและกันอย่างจริงจัง ผู้วิจัยเห็นว่าสมาคมที่ส่งเสริมการนิเทศการศึกษา ควรจะจัด กิจกรรมเพื่อช่วยเหลือ แลกเปลี่ยนความรู้ และส่งเสริมให้ศึกษานิเทศก์ได้มีโอกาสพบปะสังสรรค์ ในด้านวิชาการให้มากขึ้น นอกจากนั้น หากเป็นไปได้สมาคมควรเป็นผู้มีบทบาทในการประสาน งานให้สมาชิกที่มีความพร้อม มีความสนใจ ได้สมัครเข้าร่วมกิจกรรมของสมาคมที่ส่งเสริมการ นิเทศการศึกษาของนานาชาติด้วยก็จะเป็นประโยชน์ต่อวิชาชีพเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งสอดคล้องกับแนว คิดของ บริกส์ และจัสแมน (Briggs and Justman , 1952) ได้กล่าวว่า การเข้าร่วมเป็นสมาชิก สมาคมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับอาชีพเป็นการสร้างความเจริญงอกงามของบุคลากรประการหนึ่ง

2. การศึกษาเอกสาร ตำรา สื่อต่าง ๆ ตลอดจนการศึกษาค้นคว้า วิจัย และการ สนับสนุนให้โรงเรียน กลุ่มโรงเรียนนำผลการวิจัยเกี่ยวกับการนิเทศ และการเรียนการสอนไปใช้ จากผลการวิจัยพบว่า ศึกษาพิเศษส่วนใหญ่ มีการศึกษาค้นคว้าวิจัยและสนับสนุนส่งเสริมให้ นำผลการวิจัยไปใช้ ผู้วิจัยเห็นว่ามีความเหมาะสม เนื่องจากคามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่า ด้วยศึกษานิเทศก์สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2533) กล่าวว่า ศึกษานิเทศก์ มีหน้าที่ศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัยในเรื่องการเรียนการสอน การนิเทศการศึกษา

และเผยแพร่ความรู้ผลจากการวิเคราะห์ วิจัย ที่เป็นประโยชน์ให้แก่บุคคลในสังกัดนำไปใช้ปรับปรุงการเรียนการสอน

ปัญหาที่ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ระบุคือ ขาดแหล่งศึกษาค้นคว้า ขาดความรู้เกี่ยวกับการวิจัย ผู้วิจัยเห็นว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการอบรมเรื่องการวิจัย เนื่องจากการวิจัยนับวันจะมีความสำคัญมากขึ้นและมีแนวโน้มที่จะใช้ผลการวิจัยมาพัฒนาการศึกษามากขึ้น ศึกษานิเทศก์จึงควรมีความรู้ความสามารถในการวิจัย เพื่อสามารถดำเนินการวิจัย หรือสามารถสนับสนุนให้โรงเรียน กลุ่มโรงเรียนดำเนินการวิจัยได้ด้วย ดังที่หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ (2526) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการวิจัยว่าการวิจัยจะให้ผลเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

3. การพัฒนาการนิเทศการเรียนการสอนกลุ่มประสบการณ์ จากผลการวิจัยพบว่า ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่มีการพัฒนา โดยการศึกษา ค้นคว้า รวบรวม เทคนิค วิธีการ สื่อ เครื่องมือ นิเทศ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มประสบการณ์ ผู้วิจัยเห็นว่ามีความเหมาะสม เนื่องจากความแตกต่างระหว่างบุคคลทำให้ครูมีความสามารถต่าง ๆ กัน การศึกษา ค้นคว้า รวบรวม เทคนิค วิธีการ สื่อ เครื่องมือ นิเทศ จะทำให้ผู้นิเทศสามารถเลือกใช้สิ่งเหล่านี้ได้เหมาะสมกับคน จุดมุ่งหมาย และประสบการณ์ที่ต้องการให้เกิด เพื่อประโยชน์สูงสุดแก่ผู้รับการนิเทศ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ โพซอร์ย์ เจริญพันธุ์วงศ์(2519) ที่กล่าวว่า วิธีการ สื่อ เครื่องมือ นิเทศนั้นจะต้องเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการนิเทศ ขนาดของกลุ่ม การก่อให้เกิดประสบการณ์ และความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์ ขนาดของกลุ่ม และการก่อให้เกิดประสบการณ์

4. การสนับสนุนการนิเทศการศึกษาแก่โรงเรียน กลุ่มโรงเรียน จากผลการวิจัยพบว่า ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่มีการสนับสนุน โดยทำให้คำปรึกษา แนะนำ สาธิตเกี่ยวกับการนิเทศแก่โรงเรียน กลุ่มโรงเรียน ผู้วิจัยเห็นว่ามีความเหมาะสม ทั้งนี้เพราะเป็นภาระหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของลูซิโอ และเมคเนล (Lucio and Mcneil, 1962) ที่กล่าวว่าหน้าที่ประการหนึ่งของศึกษานิเทศก์คือการนิเทศ (Supervision) สอดคล้องกับ หวน พิณพัทธ์ (2528) ที่กล่าวว่า ศึกษานิเทศก์คือบุคคลที่มีหน้าที่ในการนิเทศการศึกษาโดยตำแหน่ง สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2533) กล่าวว่า หน้าที่ของศึกษานิเทศก์คือนิเทศติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา

ปัญหาที่ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ระบุคือ งานที่ได้รับมอบหมายมากทำให้การปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ไม่ทั่วถึงและต่อเนื่อง สอดคล้องกับข้อสรุปของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ(2536) ที่ได้พบปัญหานี้เช่นเดียวกันคือ บุคลากรที่ปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาได้รับ

มอบหมายให้ปฏิบัติภารกิจหน้าที่เกินกำลังที่มีอยู่ โดยเฉพาะ งานเร่งด่วนตามนโยบายของผู้บริหารซึ่งไม่อยู่ในแผน มีผลให้ศึกษานิเทศก์ไม่สามารถดำเนินงานนิเทศการศึกษาตามแผนและกระบวนการได้อย่างครบถ้วน ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าเนื่องจากศึกษานิเทศก์ก็ต้องเป็นผู้ที่ทำงานในด้านวิชาการ ฉะนั้นงานที่ผู้บังคับบัญชามอบหมายจึงควรเป็นงานวิชาการโดยตรง

เกณฑ์มาตรฐานที่ 2

การปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศการศึกษาโดยคำนึงถึงงานในการกิจ งานที่สนับสนุน ส่งเสริมภารกิจ และส่งผลต่อการพัฒนางานของผู้รับการนิเทศอย่างรอบด้าน จากผลการวิจัยพบว่าศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ปฏิบัติ โดยการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเพื่อทราบสภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการของผู้รับการนิเทศ และกิจกรรมการนิเทศต้องสัมพันธ์กับความต้องการของผู้รับการนิเทศ ผู้วิจัยมีความเห็นว่าเป็นการสมควรอย่างยิ่ง เนื่องจากการปฏิบัติงานใด ๆ ก็ตามจะต้องเริ่มต้นด้วยการมองเห็นสภาพปัจจุบันและปัญหาของงานอย่างชัดเจน เพราะการมองเห็นสภาพปัจจุบันและปัญหา จะนำไปสู่การทราบความต้องการในการพัฒนา นำไปสู่การแก้ปัญหาที่ถูกต้อง แก้ววางแผนและปฏิบัติกิจกรรมเพื่อสนองความต้องการนั้น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับวิจิตร วรคบางกูร กาญจนา ศรีกาหสินธุ์ และสุพิชญา วีระกุล (2524) ซึ่งกล่าวว่าการนิเทศการศึกษาจะต้องทราบความต้องการของครู แก้ววางแผนการนิเทศเพื่อสนองความต้องการนั้น ๆ สอดคล้องกับวไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ (2538) ซึ่งกล่าวว่าขั้นตอนหนึ่งของการนิเทศการศึกษาควรประกอบด้วย การสำรวจและวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (Need Assessment) โดยการสำรวจปัญหาของโรงเรียน วิเคราะห์ภารกิจของโรงเรียนเพื่อนำไปสู่การตั้งจุดมุ่งหมายในการนิเทศการศึกษา

ปัญหาที่ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ระบุคือ ขาดงบประมาณในการสนับสนุนการดำเนินงาน ซึ่งสอดคล้องกับข้อสรุปของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2536) ที่ค้นพบปัญหานี้เช่นเดียวกัน โดยสรุปว่าเนื่องจากงานนิเทศมีกิจกรรมและปริมาณงานค่อนข้างมาก นอกจากนี้ยังมีปัญหาเกี่ยวกับการจัดสรรและการบริหารงบประมาณ กล่าวคือการจัดสรรงบประมาณบางครั้งขึ้นอยู่กับนโยบายของกรม จึงไม่ครอบคลุมงานที่เป็นปัญหาต้องแก้ไข ทำให้ไม่สามารถริเริ่มงานใหม่หรือดำเนินงานที่เป็นความต้องการของผู้รับการนิเทศได้

เกณฑ์มาตรฐานที่ 3

การปฏิบัติกิจกรรมที่ทำให้ผู้รับการนิเทศรู้จุดเด่นจุดด้อยสามารถแก้ไขข้อบกพร่องและพัฒนาความสามารถของตนให้สูงขึ้นเต็มขีดความสามารถของแต่ละบุคคล จากผลการวิจัยพบว่า

ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ปฏิบัติ โดยการศึกษาปัญหาการจัดการเรียนการสอนร่วมกัน เลือกวิธีที่เหมาะสมกับผู้รับการนิเทศ และส่งเสริมกระตุ้นให้ผู้รับการนิเทศประเมินวิธีทำงานของตนเอง ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นการสมควรอย่างยิ่ง เนื่องจากการปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศจะต้องทราบความต้องการของผู้รับการนิเทศ แล้ววางแผนนิเทศเพื่อสนองความต้องการนั้น ในขณะที่เดิวก่อนผู้นิเทศก็ต้องกระตุ้นให้ผู้รับการนิเทศประเมินการทำงานของตนเอง โดยเริ่มต้นจากจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ เพื่อจะได้ทราบว่าคุณภาพของงานดีหรือไม่ดีมากน้อยเพียงไรมีสิ่งที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขหรือไม่ ถ้าการประเมินผลออกมาดีพอสมควรแสดงว่าครั้งต่อไปผู้รับการนิเทศอาจใช้วิธีเดิมได้ แต่ถ้าพบข้อบกพร่องศึกษานิเทศก์และผู้รับการนิเทศก็ควรตั้งจุดมุ่งหมายการปฏิบัติงานร่วมกันใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ไวลต์ (Wiles, 1967) ที่กล่าวว่า ในการนิเทศการศึกษาอาจจัดลำดับขั้นตอน การดำเนินงานได้ดังนี้ 1.) ตั้งความมุ่งหมายร่วมกัน(Group Objective) 2.) อภิปรายร่วมกัน(Group Discussion) 3.) ตัดสินใจร่วมกัน(Group Decision) 4.) การดำเนินงานร่วมกัน(Group Action) 5.) การประเมินผลร่วมกัน(Group Evaluation) 6.) ตั้งความมุ่งหมายร่วมกันใหม่(New Group Objective) และสอดคล้องกับ สันต์ ชรรณปารุง (2519) ที่กล่าวว่า การประเมินผลในการนิเทศการศึกษาอาจทำได้ 2 ลักษณะคือ 1.) การประเมินผลตนเอง 2.) การประเมินโดยผู้อื่น

เกณฑ์มาตรฐานที่ 4

การจัดทำแผนปฏิบัติการนิเทศให้สอดคล้องกับปัญหาของผู้รับการนิเทศในภาพรวม เป็นรายกลุ่ม และรายบุคคล จากผลการวิจัยพบว่า ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ มีการจัดทำปรับปรุงและพัฒนา โดยวิธีศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการของผู้รับการนิเทศ และพัฒนาแผนให้สอดคล้องกับนโยบายและแนวปฏิบัติการนิเทศการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติและสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ผู้วิจัยมีความเห็นว่า เมื่อศึกษานิเทศก์มีการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการของผู้รับการนิเทศแล้ว จึงควรใช้ข้อมูลความต้องการจำเป็นของโรงเรียน กลุ่มโรงเรียน ผู้รับการนิเทศจัดทำแผนการนิเทศ เพื่อให้แผนงานนิเทศมุ่งสนองความต้องการจำเป็นของโรงเรียน กลุ่มโรงเรียน ผู้รับการนิเทศเป็นหลัก จากนั้นค่อยพิจารณาถึงนโยบายจากหน่วยงานต้นสังกัด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2536) ที่ได้พบปัญหานี้เช่นเดิวก่อนคือ แผนงานด้านการนิเทศการศึกษาส่วนใหญ่มุ่งสนองนโยบายของหน่วยงานระดับกรมมากกว่าสนองความต้องการจำเป็นของสถานศึกษา ผู้รับการนิเทศ

ปัญหาที่ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ระบุคือ ขาดการควบคุมกำกับและติดตามผลการดำเนินงานตามโครงการ ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าการปฏิบัติภารกิจใด ๆ ก็ตามจำเป็นจะต้องหมั่นตรวจสอบและติดตามการปฏิบัติงานนั้นอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เพื่อให้ทราบว่าการปฏิบัติงานนั้น ๆ มีปัญหา อุปสรรค ข้อขัดข้องและประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด ทั้งนี้เพื่อนำผลจากการควบคุมกำกับและติดตามมาปรับปรุงแก้ไข พัฒนางานให้มีประสิทธิภาพ หรือผลักดันให้งานนั้นบรรลุผลอย่างมีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแฮริส (Harris, 1985) และวไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ (2538) ซึ่งกล่าวว่า กระบวนการนิเทศการศึกษาต้องประกอบด้วย การควบคุมงาน (Controlling Process)

เกณฑ์มาตรฐานที่ 5

การคิดค้น ผลิตภัณฑ์ เลือกลือ ใช้และพัฒนาสื่อ เครื่องมือ เทคนิค วิธีการต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในการนิเทศการศึกษา จากผลการวิจัยพบว่า สศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่คิดค้นเลือกใช้และพัฒนา โดยการคิดค้น ผลิตภัณฑ์ เลือกลือ ใช้และพัฒนาสื่อ เครื่องมือ เทคนิค วิธีการต่าง ๆ ในการนิเทศ ให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการนิเทศ และให้ผู้รับการนิเทศมีส่วนร่วมในการคิดค้นผลิตเลือก ใช้และพัฒนา ซึ่งผู้วิจัยเห็นด้วยเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากการเปิดโอกาสให้ผู้รับการนิเทศได้มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาของตนเอง ตลอดจนการคิดค้น ผลิตภัณฑ์ เลือกลือ ใช้และพัฒนาสื่อ จะสามารถลดการต่อต้านที่มีต่อผู้นิเทศได้อีกทางหนึ่ง และวไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ (2530) กล่าวถึง กิจกรรมทางการนิเทศการศึกษาว่ามีลักษณะที่แตกต่างกัน ผู้นิเทศต้องรู้จักเลือกใช้กิจกรรมนั้น ๆ ให้เหมาะสมอยู่ภายใต้ประการ ประการหนึ่งที่ต้องคำนึงถึงคือจุดมุ่งหมายของการนิเทศและต้องให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้รับการนิเทศ

ปัญหาที่ศึกษานิเทศก์ระบุคือ ผู้รับการนิเทศไม่เห็นความสำคัญของสื่อเครื่องมือนิเทศ และขาดการประเมินเพื่อปรับปรุงการใช้สื่อ ผู้วิจัยเห็นว่า ผู้บริหารในทุกระดับควรให้ความสำคัญในงานนิเทศการศึกษาอย่างจริงจัง เนื่องจากงานนิเทศการศึกษามีวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงการสอนของครู ซึ่งจะส่งผลไปถึงคุณภาพและประสิทธิภาพของการศึกษา ในขณะที่เดียวกันผู้นิเทศก็ควรมี สื่อ เครื่องมือนิเทศที่หลากหลาย สามารถสนองความต้องการของผู้รับการนิเทศแต่ละคน และควรมีการประเมินเพื่อปรับปรุงการใช้สื่อให้เหมาะสม จะทำให้ครูเห็นความสำคัญของการนิเทศในที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจันทร์เพ็ญ วัฒนะ (2535) และสำนักงานคณะกรรมการการ ประถมศึกษาแห่งชาติ (2540) ซึ่งกล่าวถึงเรื่องนี้ว่า ปัญหาที่พบคือครูไม่เห็นความสำคัญของสื่อ เครื่องมือนิเทศและยังขาดการทดสอบเพื่อหาประสิทธิภาพของสื่อ

เกณฑ์มาตรฐานที่ 6

การจัดกิจกรรมการนิเทศการศึกษาที่ยึดตัวผู้ศึกษานิเทศก์เป็นหลัก ผู้รับการนิเทศเป็นศูนย์กลาง คำนึงถึงความสามารถสูงสุดและการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องของผู้รับการนิเทศ จากผลการวิจัยพบว่า ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่จัด โดยการวิเคราะห์นโยบายนโยบายเป้าหมายและจุดเน้นของ สปช. สปจ. สปอ. ศึกษาสภาพปัญหาความต้องการของผู้รับการนิเทศ ส่งเสริมให้ผู้บริหารผู้รับการนิเทศนำกิจกรรม การนิเทศการศึกษาใหม่ ๆ มาใช้ในโรงเรียน และส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้รับการนิเทศแต่ละคนพัฒนาศักยภาพของตนเองสามารถปรับปรุงงาน พัฒนางานในด้านการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ในการกำหนดจุดประสงค์ของการนิเทศผู้นิเทศควรคำนึงถึงสภาพปัจจุบันปัญหาความต้องการของผู้รับการนิเทศ จากนั้นจึงค่อยคำนึงถึงนโยบายและจุดเน้นของหน่วยงานต้นสังกัด แล้วจึงค่อยดำเนินการตามแนวค่านิยมการนิเทศการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540) ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ 2) การวางแผนและกำหนดทางเลือก 3) การสร้างสื่อ เครื่องมือ และพัฒนาวิธีการ 4) ปฏิบัติการนิเทศการศึกษา 5) การประเมินผล และรายงานผล การนิเทศ

เกณฑ์มาตรฐานที่ 7

การรายงานผลการนิเทศการศึกษาที่เสนอข้อมูลในภาพรวม การเสนอข้อมูลทั้งในภาพรวม - จำแนกเป็นรายบุคคล ตลอดจนการรายงานผลการพัฒนาผู้รับการนิเทศเป็นรายบุคคล และครอบคลุมงานที่จะนำไปสู่การพัฒนาการลงมือปฏิบัติจริง จากผลการวิจัยพบว่า ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่รายงาน โดยการรวบรวมข้อมูลสภาพปัญหาความต้องการเป้าหมายของการพัฒนาทั้งในภาพรวม - จำแนกเป็นรายบุคคล การเสนอข้อมูลที่มีการวิเคราะห์สภาพปัญหาความต้องการและเป้าหมายของการพัฒนาที่จำแนกเป็นรายบุคคล และรายงานผลการนิเทศการศึกษาโดยมีนโยบาย เป้าหมาย และการดำเนินงานในการแก้ไขโดยสรุป ผู้วิจัยเห็นว่ามิใช่ประโยชน์มาก เนื่องจากการรายงานผลเป็นกระบวนการสำคัญอย่างหนึ่งในการปฏิบัติงาน และจากความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้รับการนิเทศ การรวบรวม วิเคราะห์ข้อมูลผู้รับการนิเทศทั้งในภาพรวม - จำแนกเป็นรายบุคคล ตลอดจนการรายงานผลการนิเทศทั้งในด้านปริมาณ คุณภาพ การบริหาร และการสนับสนุนจะสามารถทำให้ผู้บังคับบัญชา และบุคคลที่มีส่วนร่วมรับผิดชอบในการดำเนินงานนิเทศ ได้มีโอกาสปรับปรุงแก้ไขงาน และใช้เป็นแนวทางประกอบการบริหารงานนิเทศ

การศึกษาให้ดีขึ้นในโอกาสต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับหลักการดำเนินงานเกี่ยวกับการประเมินผล การรายงานผลของสจ๊วต อุทรานันท์ (2530) และวไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ (2530)

ปัญหาที่ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ระบุคือ ผู้บริหาร บุคลากรที่เกี่ยวข้องไม่ได้นำผลจากการ ประเมินและการรายงานผลไปปรับปรุงการดำเนินงานของหน่วยงานอย่างจริงจัง ผู้วิจัยเห็นว่า เนื่องจากแผน โครงการของหน่วยงานระดับต่าง มักจะมุ่งสนองนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด เป็นส่วนใหญ่ ในขณะที่เดียวกันหน่วยงานระดับต่างก็ยังคงขาดงบประมาณที่จะสนับสนุนการดำเนินงาน จึงทำให้ผู้บริหาร บุคลากรที่เกี่ยวข้องไม่ได้นำผลจากการประเมินและการรายงานผลไปใช้ ประโยชน์เท่าที่ควร การกระจายอำนาจให้หน่วยงานระดับต่างอย่างจริงจังจะสามารถแก้ปัญหา ประเด็นนี้ได้ในระดับหนึ่ง ซึ่งสอดคล้องกับข้อสรุปของสำนักงานคณะกรรมการการประถม ศึกษาแห่งชาติ (2532) ที่ได้พบปัญหานี้เช่นเดียวกัน

เกณฑ์มาตรฐานที่ 8

การปฏิบัติงานคนให้เป็นแบบอย่างที่ดีด้านบุคลิกภาพทั่วไป การให้คำแนะนำ และการ ปฏิบัติคนเป็นแบบอย่างที่ดีจนผู้รับการนิเทศปฏิบัติตามจนเป็นปกตินิสัย จากผลการวิจัยพบว่า ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ปฏิบัติโดยการแต่งกายสุภาพเรียบร้อยเหมาะสมกับกาลเทศะ ให้คำแนะนำ อย่างสร้างสรรค์ และชมเชยให้กำลังใจผู้รับการนิเทศที่ปฏิบัติตามแบบอย่างที่ดี ทั้งนี้อาจเป็น เพราะ ศึกษานิเทศก์มีภารกิจในการพัฒนาผู้รับการนิเทศโดยการให้คำปรึกษา แนะนำ หรือจัด กิจกรรมเพื่อให้ผู้รับการนิเทศปฏิบัติตาม ดังนั้น ศึกษานิเทศก์จึงควรประพฤติปฏิบัติคนให้เป็น แบบอย่างที่ดีจะช่วยให้ผู้รับการนิเทศเชื่อถือศรัทธาในตัวศึกษานิเทศก์ และสอดคล้องกับ คุณลักษณะศึกษานิเทศก์ของ สุรินทร์ สรสิริ (2508) สจ๊วต อุทรานันท์ (2530) ปรีชา นิพนธ์ พิทยา (2537) ซึ่งกล่าวว่า ด้านความสามารถศึกษานิเทศก์ควรใช้คำพูดที่ดีมีเทคนิคในการพูด ด้านพฤติกรรมควรเป็นผู้แต่งกายเรียบร้อย เห็นความดีของผู้อื่น ยกย่องผู้อื่นอย่างจริงใจ รู้จัก ยกย่องชมเชยผู้ที่ทำดี

เกณฑ์มาตรฐานที่ 9

การปฏิบัติกิจกรรม เสนอแนวทางปรับปรุงงาน และการเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ความ สามารถของตนเองอย่างเต็มศักยภาพเพื่อพัฒนางานขององค์กรและเพื่อร่วมวิชาชีพ จากผลการ วิจัยพบว่า ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ปฏิบัติ โดยการศึกษางานที่ได้รับมอบหมาย ประชุมปรึกษาหารือวางแผนการปรับปรุงงานร่วมกัน และยอมรับในความรู้ความสามารถตลอดจนรับฟัง

ความคิดเห็นของผู้อื่น ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นการถูกต้องเหมาะสม เนื่องจากการศึกษางานที่ได้รับมอบหมายเป็นถึงจำเป็นจะทำให้ผู้จุดมุ่งหมายของงานในความรับผิดชอบอย่างต้องแท้ และในปัจจุบันนี้เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า การทำงานร่วมกันเป็นทีมมีประสิทธิภาพเหนือกว่า รอบคอบกว่า มีข้อบกพร่องน้อยกว่าการทำงานคนเดียว ดังนั้นศึกษานิเทศก์จึงควรใช้พลังของกลุ่มให้เกิดประโยชน์ในการทำงาน และต้องยอมรับในความรู้ความสามารถของผู้อื่นด้วย สอดคล้องกับแนวคิดของไวลส์ (Wiles, 1967) ที่กล่าวว่าทักษะที่สำคัญสำหรับศึกษานิเทศก์มีหลายประการ เช่น ทักษะในด้านมนุษยสัมพันธ์ และกระบวนการกลุ่ม เป็นต้น

ปัญหาที่ศึกษานิเทศก์ส่วนน้อยระบุว่า มีปัญหาคือ ผู้รับการนิเทศไม่ยอมรับเทคนิควิธีแนวคิดใหม่ ๆ แม้จะเห็นดีเห็นชอบกับวิธีการของผู้นิเทศแต่ก็ยังไม่ยอมรับ ไปปฏิบัติคงทำตามที่เคยทำมาก่อนเพราะสะดวกดี ผู้วิจัยเห็นว่า เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงวิธีการที่คนทั้งหลายกระทำกันมาเป็นเวลายาวนาน เป็นอย่างอื่นนั้นกระทำด้วยความยากลำบากต้องใช้เวลาและหลักฐานที่สามารถพิสูจน์ได้ว่าของใหม่มีค่า เมื่อไม่ได้รับการยอมรับก็อย่าเพิ่งท้อใจ พยายามทำงานให้ผู้รับการนิเทศเกิดความเต็มใจศรัทธา และควรมหาความรักษากัมพันรกะพ้องนคติกับผู้รับการนิเทศ ซึ่งสอดคล้องกับข้อสรุปของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540) ที่ได้พบปัญหาเช่นเดียวกันคือ ผู้รับการนิเทศยังไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

เกณฑ์มาตรฐานที่ 10

การแสวงหารวบรวมและใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสารในการนิเทศการศึกษา และให้บริการแก่ผู้ร่วมงานหน่วยงานและชุมชน จากผลการวิจัยพบว่า ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ได้แสวงหารวบรวมและใช้ประโยชน์ โดยการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษา การเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อมที่เป็นปัจจุบันในระดับท้องถิ่นได้มีการประสานงานการรวบรวมข้อมูล ข่าวสารที่จำเป็นจัดเก็บอย่างเป็นระบบเพื่อจัดทำแฟ้มข้อมูลให้บริการแก่ผู้ร่วมงาน หน่วยงานและชุมชน ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นการเหมาะสม เนื่องจากข้อมูลเป็นถึงจำเป็นสำหรับนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจการพัฒนางาน และหากศึกษานิเทศก์เป็นผู้มีข้อมูลมากก็ย่อมสามารถสนทนากับผู้รับการนิเทศด้วยข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัย นอกจากนั้นยังนำมาซึ่งการยอมรับและความรู้สึกเชื่อถือจากผู้รับการนิเทศอีกด้วย ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2533) ได้กำหนดให้งานระบบข้อมูลสารสนเทศเป็นงานในหน้าที่ความรับผิดชอบของศึกษานิเทศก์โดยตรง

ปัญหาที่ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ระบุคือ โรงเรียนและกลุ่มโรงเรียนส่งข้อมูลล่าช้า ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า แนวทางแก้ปัญหานี้คือการลดข้อมูลที่ไม่จำเป็นลง ในขณะที่ตัวกันผู้บริหารก็ควรมีการกำหนดมาตรการการทำงานอย่างชัดเจน จะทำให้สามารถแก้ปัญหาประเด็นนี้ได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจันทร์เพ็ญ วัฒนะ(2535) ได้พบปัญหานี้เช่นเดียวกัน

เกณฑ์มาตรฐานที่ 11

1. การปฏิบัติคนเป็นผู้นำทางวิชาการ จากผลการวิจัยพบว่า ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ปฏิบัติคนโดยการมีความมุ่งมั่นตั้งใจจริงในการทำงาน ซึ่งผู้วิจัยเห็นด้วยเนื่องจากศึกษานิเทศก์มีบทบาทในการเป็นผู้นำทางวิชาการ และการที่ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความตั้งใจจริงในการทำงานก็ย่อมทำให้ผู้รับการนิเทศเกิดความศรัทธา ความไว้วางใจและรู้สึกประสบผลสำเร็จในการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับคุณลักษณะของบุคลากรในการนิเทศการศึกษาของ ปรีชา นิพันธ์พิทยา (2527) และสังค์ อุทรานันท์ (2530) ซึ่งกล่าวถึงคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ในด้านควมรับผิดชอบหน้าที่ว่า ศึกษานิเทศก์ควรมีความตั้งใจจริงในการทำงาน

ปัญหาที่ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ระบุคือ ขาดกระบวนการเกี่ยวกับการวางแผน และยุทธศาสตร์ในการปฏิบัติงานเพื่อการนิเทศ สอดคล้องกับงานวิจัยของประทุม ใจบุญ (2538) ซึ่งกล่าวว่าปัญหาและอุปสรรคของกระบวนการบริหารงานในหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอที่มีปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด 6 ด้าน ด้านหนึ่งก็คือการวางแผน และสอดคล้องกับข้อสรุปของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2536) ซึ่งกล่าวว่าศึกษานิเทศก์สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติต้องการดูงานในด้านการนิเทศการศึกษาศึกษาเทคนิคและวิธีการในการปฏิบัติการณ์เทศ

2. การปฏิบัติกิจกรรมให้ผู้รับการนิเทศมีความมั่นใจวางแผนปฏิบัติประเมินพัฒนาและชื่นชมในความสำเร็จของงานได้ด้วยตนเอง จากผลการวิจัยพบว่า ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ปฏิบัติโดยการให้ผู้รับการนิเทศร่วมคิดตัดสินใจเลือกกิจกรรมในการปฏิบัติ และมีการประเมินปรับปรุงงานร่วมกัน ซึ่งผู้วิจัยเห็นด้วยเป็นอย่างยิ่งเนื่องจากหลักในการนิเทศการศึกษาให้ความเคารพในบุคคล ความแตกต่างของแต่ละบุคคลและพยายามส่งเสริมการแสดงออกของแต่ละบุคคลอย่างเต็มที่ แล้วเปิดโอกาสให้ผู้รับการนิเทศได้แสดงออกและพัฒนาซึ่งความสามารถอย่างสูงสุด ซึ่งมีความสอดคล้องกับหลักการนิเทศการศึกษาของเบอร์ตัน และบรัคเกอร์ (Burton and Brueckner, 1965) และซารี มณีสรี (2527) คือการนิเทศการศึกษาควรเป็นประชาธิปไตย การนิเทศการศึกษาควรเป็นการสร้างสรรค์

ปัญหาที่ศึกษานิเทศก์ระบุคือ ผู้นิเทศฯ ขาดเครื่องมือที่หลากหลายและมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยเห็นว่า เนื่องจากงานนิเทศการศึกษาเป็นงานที่มีหลักการ เทคนิค วิธีการปฏิบัติงาน บุคคล ที่ก้าวสู่ตำแหน่งนี้จะต้องเรียนรู้เพื่อนำไปใช้ในสถานการณ์จริงอีกมาก สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติจึงควรมีการอบรมบุคคลที่ก้าวสู่ตำแหน่งนี้เช่นเดียวกับการอบรมหลักสูตรผู้บริหารในทุกระดับ และหากเป็นไปได้ก็ควรรับบุคคลที่มีวุฒิทางการศึกษาด้านนี้โดยตรง เพื่อที่จะสามารถแก้ปัญหาได้อย่างดีที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของณรงค์ หิตโกเมศ (2532) จันทร์เพ็ญ วัฒนะ(2535) ชัชณรงค์ ห่วงบุญรอด(2536) ที่ได้ค้นพบปัญหานี้เช่นเดียวกัน

เกณฑ์มาตรฐานที่ 12

การปฏิบัติคนปรับแผนดำเนินงานกิจกรรมนิเทศให้สอดคล้องกับโอกาสในการพัฒนา ที่หลากหลายสอดคล้องกับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในอนาคต จากผลการวิจัยพบว่า สศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ปฏิบัติ โดยการรวบรวมข้อมูลสภาพความต้องการจำเป็น คำนึงถึงความเป็นไปได้ของแผนดำเนินงานกิจกรรม และตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการพัฒนาผู้รับ การนิเทศองค์การวิชาชีพ ผู้วิจัยเห็นว่ามีความเหมาะสมเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี สังคม การศึกษาเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว สศึกษานิเทศก์จึงต้องทำตัวให้เป็นตัว การเปลี่ยนแปลง(Change Agent) ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษาและองค์การวิชาชีพด้วย (วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์, 2538) และหากพิจารณาถึงวิธีการที่ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติก็จะเห็นว่ามีลำดับ ขั้นตอนการปฏิบัติที่ต่อเนื่องพร้อมด้วยเหตุผลและเป็นไปได้ ซึ่งวไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ (2538) กล่าวถึงขั้นตอนการทำงานในทศวรรษหน้าซึ่งจะประกอบด้วยขั้นตอนทั้งหมด 5 ขั้นตอน คือ

- 1) ขั้นสำรวจและวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (Need Assessment)
- 2) ขั้นกำหนดจุดมุ่งหมาย
- 3) ขั้นการวางแผน
- 4) ขั้นปฏิบัติการตามแผน
- 5) ขั้นประเมินผล

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งนี้

1.1 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ควรเพิ่มทุนความรู้ความเข้าใจในเรื่องการสร้างสื่อเครื่องมือการนิเทศแก่ศึกษานิเทศก์ ซึ่งอาจจะทำโดยการจัดอบรมศึกษานิเทศก์ จัดทำคู่มือการสร้างสื่อเครื่องมือนิเทศออกเผยแพร่

1.2 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ควรมีการรวบรวมเทคนิควิธีการ นวัตกรรมการนิเทศที่ใช้ได้ผล และเผยแพร่ผลงานที่ได้มาตรฐาน

1.3 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด/สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ควรมีการวางแผนงาน/โครงการนิเทศ ให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการของหน่วยงานให้มากที่สุด

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ /สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ตามเกณฑ์มาตรฐานศึกษานิเทศก์ ของกระทรวงศึกษาธิการ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย